

กิลเลสเนอ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปัญหาธรรมะ นี้ธรรมะคือสิ่งที่เป็นนามธรรม คุณะอย่างในศาสนา เห็นไหม ศาสนวัตถุคือวัตถุ วัตถุอาวาส สิ่งต่างๆ แต่พวกเราว่าสิ่งนั้นคือศาสนา เพราะเวลาเราไปวัด ถ้าวัดไหนสร้างวิจิตรพิสดาร พวกเราจะ แหม.. ตื่นเต้นมากเลย แต่เวลาเราไปวัดป่า ไม่มีอะไรหรอก มีแต่ต้นไม้

แต่ถ้าพูดถึงผู้ที่ปฏิบัตินะ หลวงตาท่านไปเที่ยวที่ไหนกลับมาจะ ท่านจะเล่าให้ฟัง ตอนสมัยอยู่กับท่าน ท่านจะบอกไปที่นั่นมา ที่นั่นดี ไปที่นั่นมา ที่นั่นปานกลาง ไปที่นั่นมา ที่นั่นแย่มาก.. คำว่าแย่มาก เห็นไหม อย่างเช่นถ้าเราไปวัดนะ วัดที่ไหนดี ความสงบ สงัดนี่นะ ความเป็นสังฆธรรม สังฆธรรมคือความเป็นของจริงนี้รักษายากมาก รักษายากมาก

ฉะนั้น นั่นแหละสิ่งนั้นดีที่สุดใน ดีที่สุดเพราะอะไร? ดีที่สุดเพราะว่าหัวหน้ามีหลัก ถ้ามีหลักใจนะสิ่งนั้นจะอยู่ได้ ถ้าไม่มีหลักใจนะ คูสิเวลามานี้ทุกคนก็สังสาร ทุกคนก็อยากจะทำนู่นให้ อยากสร้างนี่ให้ ถ้าเราไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่นะ เขาจะชิงไฟมาจากไหนเข้าวัดให้ได้ เขาจะขุดน้ำไปถึงวัดให้ทั้งนั้นแหละ มีแต่คนจะมาช่วยส่งเสริม ถ้าหัวหน้าไม่มีหลักนะ สิ่งที่เราไว้โดยความเป็นจริง โดยธรรมชาตินี้รักษายาก เพราะว่าถ้าเป็นผู้ที่มีหลัก

คำว่าปฏิเสชเขา เขามีเจตนาดี เขาหวังดี เขาทำดีทุกอย่างเลย แต่ไม่ยอมตอบสนอง เขานี้พูดอยากที่สุด.. นั่นพูดถึงสิ่งที่ว่าเรื่องของศาสนาใช่ไหม? ศาสนวัตถุ เราเห็นชัดเจนมากเลย วัตถุที่ไหนเจริญรุ่งเรือง วัตถุที่ไหนดีมาก โอ้โฮ.. ที่นั่นดีมาก ๆ แต่เราไม่เห็นข้อวัตรปฏิบัติตามความเป็นจริง

“ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล ศาสนธรรม”

ศาสนธรรมนี้สำคัญมากเลย ศาสนธรรมคือคำสั่งสอน คือสังขารม สังขารมมันอยู่ที่ไหนล่ะ? นี่ศาสนาเป็นนามธรรมๆ ไร นี่มันจะเข้าปัญหา เพราะปัญหามันถามมาอย่างนี้

ถาม : บรรดาสิ่งมีชีวิตเวียนตายเวียนเกิดในวัฏสงสาร จากสัตว์เป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นเทวดาเป็นต้น ขอเรียนถามว่าบรรดาพืชทั้งหลาย สามารถเวียนเกิดมาเป็นสัตว์ เป็นมนุษย์ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

หลวงพ่ : เพราะมันเป็นความจริงอยู่แล้ว มันเป็นความจริงอยู่ว่า สิ่งมีชีวิต แต่มีวิญญูณครองอยู่หรือไม่มีวิญญูณครอง มันเป็นสิ่งมีชีวิตใช่ไหม? พืชมันเป็นสิ่งมีชีวิตใช่ไหม? แต่ไม่มีวิญญูณครอง แต่เวลาพวกรุกขเทวดา รุกขเทวดาเขาอาศัยบนต้นไม้ อาศัยอยู่โคนไม้ อาศัยอยู่บนยอดไม้ นั่นรุกขเทวดา

นี่สิ่งที่มีชีวิต แต่มันก็มีเทวดา มีสิ่งมีชีวิตที่เป็นนามธรรมอีกชั้นหนึ่งมาอาศัยอยู่บนนั้น นี่พูดถึงพืชนะ ฉะนั้น วิญญูณสำคัญกว่า วิญญูณครอง นี่ถ้าไม่มีวิญญูณครอง ตอนนี้นะมันก็แบบว่ามันกลายเป็นพืช พืชก็เป็นพืช มันไม่เป็นสิ่งมีชีวิต ฉะนั้น มันถึงแบบว่ามาเกิดเป็นคนไม่ได้ เกิดเป็นคนไม่ได้หรือก เพราะมันเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีวิญญูณครอง แต่เขามีชีวิตของเขาแต่ไม่มีวิญญูณครอง อันนี้จบกันไป

นี่เราถึงว่าสิ่งมีชีวิต ชีวะสำคัญ สำคัญคืออีกอย่างหนึ่ง ฉะนั้น คำว่าสำคัญก็สำคัญ แต่! แต่วิญญูณครองนี่เกิดภพชาติไร ฉะนั้น สิ่งนั้น.. เพราะเวลาวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์นะ เวลาพิสูจน์ต้นไม้ เวลาเปิดเพลงให้มันฟัง มันมีความสุขของมันนะ

ต้นไม้เขาปลูกไวันะ แล้วโทษนะ เขาปลูกไว้ ๒ ต้น ต้นหนึ่งเปิดเพลงให้ฟัง อีกต้นหนึ่งไปยืนค่าทุกวัน ต้นที่ยืนค่าทุกวันมันหงอย มันเศร้าของมันนะ ใ้ต้นไหนที่เปิดเพลงให้มันฟังนะ โอ๊ย.. มันสดชื่น มันชุ่มชื้นของมันนะ

นักวิทยาศาสตร์เขาทดสอบทั้งนั้นแหละ เขาลองทั้งนั้นแหละ นี่มันมีความรู้สึกของมันอยู่นะ เวลาเราปลูกบ้าน เห็นไหม คุณมันหนีสิ มันแย่งอากาศกัน มันจะหนีของมัน มันต้องชูขึ้นเอาอากาศ นี่มันสิ่งมีชีวิต แต่ไม่มีวิญญูณครอง

ที่นี้ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาสัตว์กับมนุษย์ เห็นไหม มนุษย์นี้สามารถบรรลุธรรมได้ สัตว์นี้ทำความดีได้ บอกว่าสัตว์บรรลุธรรมไม่ใช่ละ คุณทำวโหมก นั่นสัตว์นะ นั่นเป็นสุนัข แต่ทำไมเขาไปเกิดเป็นเทวดาละ? สัตว์ไปเกิดเป็นเทวดาได้ แต่สัตว์บรรลุธรรมไม่ได้ไง สัตว์บรรลุธรรมไม่ได้แต่มนุษย์ได้ นี่มันเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา

อันนี้อันหนึ่ง เรื่อง “สิ่งมีชีวิต เป็นได้หรือไม่ได้”

ถาม : บุพกรรมแปลว่าอะไรคะ

หลวงพ่ : บุพกรรม ถ้าพูดถึงขยายความนี้มันคลุมหมดเลยนะ เพราะอะไร? เพราะศาสนาสอนให้เชื่อเรื่องกรรม กรรมคือการกระทำ พอสอนให้เชื่อเรื่องกรรมพวกเราก็มีมือเท้าอ่อนเลย ให้เชื่อเรื่องกรรมก็เรื่องที่เป็นผลของมันไง เป็นวิบากที่เราต้องยอมรับทั้งหมดเลย แต่คำว่าเชื่อเรื่องกรรม กรรมคือการกระทำ เชื่อเรื่องการทำดี ทำชั่วของเรา นี่คือการเชื่อกรรม

ไม่ว่าพอเชื่อกรรมๆ กรรมอะไรมานี่ กรรมที่มันมาเพราะอะไรละ? บุพกรรมไง บุพกรรมคือมันเป็นวิบาก คือมันเป็นผล แต่วิบากนี้แบบที่เราฝันได้ เราขึ้นได้ เราใช้คำว่าขึ้นเลยนะ ถ้าเราไม่ขึ้นนะเราก็ปล่อยไหลไปตามกรรม เห็นไหม สิ่งใดที่พอมันบุพกรรมใช่ไหม เราเกิดมาเป็นอย่างนี้ப்ப เรายอมรับอย่างนี้ப்ப เราก็ไหลไปตามมันเลย แล้วก็มือเท้าอ่อนเลย ยอมรับความเป็นจริงนั่นตลอดไปหรือ?

นี่บุพกรรมมันมีจริง! คุณเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว จะปรีนิพพาน บอกว่า

“อานนท์ เรากระหายน้ำเหลือเกิน”

โอ้โฮ.. พระอานนท์นี้รักมากนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“เรากระหายน้ำเหลือเกิน”

พอดีเวียนมันเพิ่งผ่านไป เห็นไหม พระอานนท์บอกว่า

“ขออาราธนาไปฉันท้างหน้าเถิด น้ำมันขุ่นมาก”

“อานนท์ เรากระหายเหลือเกิน เรากระหายเหลือเกิน”

พระอานนท์ก็จำใจ จำใจไป เพราะสมัยพุทธกาลมันไม่เจริญแบบนี้ เครื่องใช้ไม้สอยมันจะไม่มี ก็จะเอาบาตรของพระพุทธเจ้าไปตักน้ำ พอเริ่มจะตกลงไป บริเวณนั้นใสหมดเลย เห็นไหม ถ้าธรรมดา กรรมนี้ เพราะแม่น้ำทั้งสายโดนเกวียนมันทำให้ขุ่น มันต้องขุ่นทั้งสาย แต่ทีนี้พอจะตักไป บริเวณนั้น บริเวณที่จะตักนี้ใส ก็ตักน้ำมา โอ้โฮ.. พระอานนท์ที่ขี้เกียจเลยนะ

คนเราถ้าไม่ไปเจอกับตัวเองไม่เชื่อหรือก ต้องประสบกับตัวเอง พอมันใสนี่ตักมาให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ฉันท ก็ดื่ม พอดื่มเสร็จแล้วพระอานนท์ก็ถาม

“สิ่งที่ไม่เคยมี ไม่เคยเป็นก็เป็นแล้ว”

สิ่งที่ไม่เคยมี ไม่เคยเป็นเพราะน้ำมันขุ่นมาก แต่เวลาจะตักทำไมมันใสล่ะ?

“อานนท์ มันเป็นอย่างนี้เอง” พระพุทธเจ้าไม่มีแบบว่าห้วนไปไหนอะไรเลย

“อานนท์ มันเป็นอย่างนี้เอง มันเป็นกรรมของเรา เหตุที่น้ำขุ่นเพราะว่าเมื่ออดีตชาติชาติหนึ่งเราเป็นพ่อค้าโคต่าง ขณะที่เราเทียมเกวียนไป โคนมันไปเล่มหลังโซ่ไหม? น้ำมันขุ่น โคนอยากกินน้ำมากเราก็คิดแบบพระอานนท์ คืออยากให้เป็นกินน้ำใสๆ รักโคของตัวมากก็เลยรั้งไว้ ก็จะไปดื่มข้างหน้า แล้วสุดท้ายก็แบบว่าปล่อยให้ดื่มไป”

“อานนท์นี่บุญกรรม มันเป็นกรรมของเราเอง เราเคยทำมาเมื่อชาติหนึ่ง เราเป็นพ่อค้าโคต่าง”

นี่ไง พูดถึงพระพุทธเจ้าก็ยังบุญกรรม มีกรรมขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ แล้วทำไมเป็นองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่ะ? ทำไมองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝืนขนาดว่าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาได้ล่ะ? สิ่งที่เป็นบุญกรรมเราก็ยอมรับอย่างเช่นเรานี่ เราเกิดมา เห็นไหม พระเขาบอกว่าทำไมหลวงพ่อดูต้องเป็นเจ๊กด้วยล่ะ? หลวงพ่อดูทำไมไม่เป็นคนไทยล่ะ?

อ้าว.. ก็กูเป็นเจ๊กแล้วให้กูทำอะไรล่ะ? อ้าว.. ถ้ากูเป็นเจ๊กแล้วกูไม่ต้องทำอะไรเลย กูเป็นเจ๊ก กูยอมรับความเป็นเจ๊กแล้วกูทำอะไรไม่ได้เลยหรือ? อ้าว.. เป็นเจ๊กก็เป็นเจ๊กสิ เป็นเจ๊กก็ยังคงเป็นคน เป็นเจ๊กก็บวชพระได้ เป็นเจ๊กก็ภาวนาได้ทำไมล่ะ?

นี่บุพกรรม เห็นไหม บุพกรรมถ้ามันเกิดแล้วก็เท่านั้นแหละ ขึ้นได้ เราขึ้นของเรา เราขึ้นจะทำคุณงามความดีของเรา.. มี! มีพวกเจ๊กนี่เราไปอยู่อีสานไง เวลาพวกเจ๊กมันรักมันบอกว่าทำไมครูบาต้องเป็นเจ๊กด้วยล่ะ? มันรับไม่ได้ มันอยากให้เราเป็นชนชาติเดียวกับเขาไง เราอยู่อีสานเจ๊กมันถามเลย “ทำไมครูบาต้องเป็นเจ๊กด้วย?”

แสดงว่ามึงไม่ชอบเจ๊กเลย ถ้ามันไม่ชอบเจ๊ก เราก็ต้องตายแล้วเกิดใหม่เป็นคนไทยใช่ไหม? แล้วจะได้มาเป็นคนดีด้วยกันใช่ไหม? เออ.. เราเป็นเจ๊กก็เป็นคนดีได้

บุพกรรม! ทีนี้บุพกรรมส่วนบุพกรรม นี่พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ สอนให้เชื่อ สอนให้ยอมรับความจริง แต่ความจริงพระพุทธเจ้าบอก

“คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด ไม่ใช่ชาติตระกูล ดีเพราะการกระทำ”

คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิดมาชาติสูงส่ง ชาติสูงส่งแล้วถ้าเราไม่รักษาเกียรติของเรา ชาติก็คือชาติ ก็เกิดเหมือนกัน คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนเราดีเพราะการกระทำ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ฉะนั้น เราต้องมั่นใจของเรา

ฉะนั้น ถ้ามีกรรมมา.. กรรมก็คือกรรม ยอมรับ แต่จะฝืนทำดี จะฝืนมัน จะทำให้ได้ จะเป็นจะตายก็สู้ ถึงที่สุด ตายก็สละตาย เพราะไม่ทำมันก็ตายอยู่แล้ว ฉะนั้น มันต้องสละ สู้เต็มที่เลย แล้วสู้ให้มันถูกด้วยนะ ถ้าไม่ถูกมันจะตายฟรี ตายเปล่าๆ ตายด้วยความทุกข์

นี่พูดถึงบุพกรรม ฉะนั้น ถ้าบุพกรรมแล้วนี้ กรรมมันมีอยู่แล้ว หายใจก็เป็นกรรม คุณสิพวกเซน เห็นไหม แก่ซีเปลือยหมดเลย แล้วเขาบอกพระนี่ยังไม่ปล่อยวาง เพราะพระยังห่มจีวรอยู่ เขาปล่อยวางหมดเลย เขาแก่ผ้าซีเปลือยเลยนะ แต่เดี๋ยวนี้เขามีผ้าปิดจมูกไว้ เขาบอกว่ามีชีวะ มีสิ่งมีชีวิตในอากาศ เขาหายใจเขากลับเป็นกรรม โอ้โฮ.. ปวดหัวเลยนะ

เขาปล่อยวางหมดแล้วนะ เขาเป็นพระอรหันต์หมดคนนะ พวกเซน พวกชีเปลือยไ้
เดียนี่ยังมีอยู่ในอินเดีย เดียนี่รัฐบาลเขาบังคับแล้ว เขาให้ใส่ปลอกผ้า แล้วเมื่อก่อนเขาชี
เปลือยหมดคนนะ แต่เขามีผ้าผืนหนึ่งปิดจุมูกไว้ เขาบอกว่าในอากาศมันมีชีวิต นี่โง่บุพ
กรรม กรรมมันมีทั้งนั้นแหละ แม้แต่หายใจก็มีกรรม แล้วทำอย่างไรต่อ? จะไม่ให้
กระทบอะไรเลยหรือ?

อย่างครูบาอาจารย์เราเป็นบางองค์นะ อย่างเช่นหลวงปู่แหวนท่านไม่ยอมไป
โรงพยาบาล หลวงปู่มั่นนี่ไม่เด็ดขาด แต่หลวงปู่มั่นไปข้างเป็นบางคราว ฉะนั้น หลวงปู่
หล้าวัคฏ์ข้อก้อท่านเห็นใจ หลวงปู่หล้าวัคฏ์ข้อก้อท่านเป็นไส้เลื่อน เขานิมนต์มา
โรงพยาบาล แต่ท่านคิดเดียวก็หายท่านไม่ยอม ท่านทนอย่างนั้นแหละ

ไปบิณฑบาตกลับมา ก่อนจะเข้าวัดนะท่านจะไปที่โคนไม้้นะ แล้วก็นอนเอาเท้า
ขึ้นให้มันไหลกลับมาไง ไม่ไปโรงพยาบาล ท่านไม่ยอมทำ เห็นไหม เพราะท่านบอกว่า
ตัวเชื้อโรคมันก็มีชีวิต พระบางองค์คิดอย่างนั้นเลยนะ ไม่ยอมทำอะไรทั้งสิ้น อยู่กับความ
จริง อย่างนี้บุพกรรมเราจะฝันไหม? ถ้าเราฝันนะมันมีทั้งนั้นแหละ ถ้าบอกเชื้อโรคมัน
เป็นชีวะละ เรามาฝันไหม? เราทำลายมันไหม? แล้วเอ็งจะฆ่าไหม? เอ็งจะรักษาตัวเอง
ไหม?

นี่พูดถึงความคิดคนมันหลากหลายมากนะ แล้วความคิดนี้มันแบบว่าถ้าเรา
เข้มข้น มันก็คิดได้ชัดเจน ถ้าเราปานกลางหรือเราอ่อนแอ ความคิดมันแตกต่างไป
ความคิดคนๆ เดียวนี้แหละ แต่กาลเวลามันจะเปลี่ยนแปลงหมดแหละ ฉะนั้น เราต้องยืน
ของเรา นี่พูดถึง “บุพกรรม”

ถาม : เวลาหนูนั่งสมาธิ หนูจะออกเวลาเดิมเสมอ

หลวงพ่ : ถ้าออกเวลาเดิมเสมอนี้ไม่มีปัญหา เพียงแต่ว่าเราอยากให้มากกว่านี้ใช้
ไหม? เรายังไม่อยากจะออก ถ้ายังไม่อยากออก เรากำหนดอะไรก็แล้วแต่ ก่อนเข้าสมาธิให้
มันยาวขึ้น

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

ถ้าเหตุปัจจัยสมควร สิ่งนั้นมันจะมากขึ้น เราลงทุนซื้อของด้วยราคา ๑ บาท เราจะได้วัตถุแค่ราคา ๑ บาท เราซื้อของด้วยราคา ๕ บาท ซื้อของด้วยราคา ๑๐ บาท ๑๐๐ บาท ของที่ซื้อมาได้มากกว่าราคา ๑ บาท เรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ จิตมันลงนี่เราเคย ๑ บาทลงสมาธิ ถึงเวลาแล้วมันก็ออกจากสมาธิ เราก็พยายามว่าเราพุทโธ พุทโธ ๕ บาท ไม่ลงไป ๑ บาท สมาธินั้นมันก็มากขึ้น ยาวขึ้น

เพราะว่าหลวงปู่เจี๊ยะสอนเราเอง บอกว่า “พุทโธไปเรื่อยๆ” เพราะว่าเมื่อก่อนเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ที่เราพุทโธก็หลวงปู่เจี๊ยะนี่แหละ บอกว่า

“หงบ.. ถ้ามีงทำสมาธิ มีงทำพุทโธไม่ได้ มีงไม่ต้องมาพูดกับกู”

ไอ้โฮ.. แล้วพุทโธด้วย ถ้าพุทโธไม่ได้นะ.. ท่านไม่เชื่อ หลวงปู่เจี๊ยะไม่เชื่อเลยนะ ไม่เชื่อเรื่องนี้เลย ต้องเอาลงให้ได้ แล้วท่านก็สั่งเลย

“ถ้าเอ็งพุทโธนะชั่วโมงหนึ่ง ถ้าเอ็งทำสมาธิก็ได้ ๕ นาที ถ้าเอ็ง ๒ ชั่วโมง ๕ ชั่วโมงเอ็งก็ได้ ๑๐ นาที ถ้าเอ็งพุทโธนานๆ เอ็งจะได้ ๒๐ นาที”

สมาธินี้ท่านพูดอย่างนั้นนะ เราตั้งเลย พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ ไม่เอาสมาธิเป็นเดือนๆ เป็นเดือนๆ เลยไม่เอาสมาธิ ไม่เอาสมาธิ พุทโธอย่างเดียว ก็เหมือนเราตักน้ำใส่ภาชนะ ไม่ต้องการให้มันเต็ม ไม่ต้องการให้มันเต็ม ก็ใส่มันทุกวัน ไม่ต้องการให้มันเต็ม ไม่ต้องการให้มันเต็ม มันจะเต็มไหมล่ะ?

นี่ก็พุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ ไอ้โฮ.. เวลามันลง เวลามันลงนี่มันควงลงเลย ควงลงเหมือนกับเรากระโดดหอ แต่กระโดดหอแบบควงนะ มันวิด! วิด! วิด! วิด! วิด! แต่เราผ่านมาจากเรามีหลักแล้ว เราเลยไม่ตกใจไง เวลามันวิดๆ ด้วยสติมันพร้อมนะ มันว่า

“เจริญครับ เจริญครับเจริญ เจริญเลย”

มีสติพร้อมตลอดเลย วิด วิด วิด วิดๆ ก็ก! ถึงฐานเลย นานมาก หลายชั่วโมงแล้ว คลายออก เออ.. จริงเว้ย

นั่นแหละเราถึงได้พูดไป บอกว่าถ้าพุทโธมากขึ้น เยอะขึ้น ผลจะมากขึ้น แล้วนี้ พวกเรามั่นวัยรุ่นใจร้อน พุทโธ ๒ นาทีก็จะให้ลงแล้ว พุทโธ ๒ นาทีก็อยากได้สมาธิแล้ว.. พุทโธ พุทโธ สมาธิมาเลย พุทโธ พุทโธ สมาธิมาเลย แล้วมันจะมาใหม่ล่ะ?

เรามั่นใจร้อนกันเองไง แต่เราพิสูจน์กับหลวงปู่เจี๊ยะ เพราะอะไร? เพราะคนมัน ตกวงค์กันมาเยอะ สมัยเรามาส่งวัดปี ๒๗ (๒๕๒๗) กับหลวงปู่เจี๊ยะ พระมหา หลวงปู่เจี๊ยะเยอะมาก เพราะว่าในหมู่คณะเรา ทุกคนยอมรับว่าหลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นครู บออาจารย์ที่เคารพศรัทธา เราก็นั่งอยู่ข้างหลังท่านนี่แหละ องค์กรไหนมาเราจำได้หมดเลย มาถึงก็ว่า “แก้หลับครับ.. แก้หลับครับ”

นั่งหลับทั้งนั้น พระนี่นั่งหลับเกือบทั้งนั้นเลย มาถึงก็ให้ท่านแก้ที่นั่งหลับ เราก็นั่ง ฟังท่าน ท่านบอก “พุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ” เราก็มั่นจะจริงหรืออะ? ก็ฟังอยู่ทุกวัน สุดท้ายแล้วเราโดนท่านเองนั่นแหละ ท่านก็กระหนาบเองให้เอาด้วย พอเอาแล้วมันเป็นอย่างนั้น มันเป็นจริงๆ

นี่พูดถึงว่า “เรานั่งสมาธิออกเวลาเดิมทุกที”

ออกเวลาเดิมทุกทีนี้ ๑. มันเป็นเพราะเหตุที่ว่าเราสร้างมาแค่นี้ ๒. เพราะว่า แผ่นเสียงตกร่องนี่นะ เวลาเราเปิดแผ่นเสียง พอมันตกร่องปั๊บมันก็จะซ้่าที่เก่า จิตของเรา นี่นะมันหลอกเรา มันหลอกเรานะ ถ้าออกก่อน ออกหลังเราก็จะเอะใจสงสัย ฉะนั้น มันจะให้ออกพอดีๆ เพื่อเอ็งจะได้ไม่ฉงนใจใจ เอ็งจะได้ไม่ต้องค้นหากิเลสใจ

พอเข้าอย่างนี้ ออกอย่างนี้ปั๊บมันเรียบร้อยหมดใช่ใหม่มะ? เราก็มั่น เออ.. ภวานาคี เนาะ ภวานาคีเนาะ ดิจนตาย แต่ถ้ามันมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ให้เราได้ดูใจ นั่นคือการแก้ไขกิเลสนะ การภวานาคีต้องดูแลเราตลอด ต้องค้นคว้า ต้องตรวจสอบใจเรา ตลอด จริงหรือไม่จริง

ฉะนั้น กิเลสเนี่ยนะ เวลามันบังงามันเป็นอย่างนี้แหละ มันจะทำให้เรามั่นใจว่าสิ่ง นี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นสมาธิ สิ่งนี้เป็นปัญญา ทั้งๆ ที่กิเลสล้วนๆ แต่กิเลสเอาธรรมะของ พระพุทธเจ้ามาอ้าง อ้างกับเรา เห็นไหม เวลาเทวดาฝ่ายดีเขาเรียก “เทพ” เทวดาฝ่ายกิเลส เรียกว่า “มาร” นี่เทพกับมารก็คือเทวดานั้นแหละ

นี่การปฏิบัติก็เหมือนกัน เวลาเราใช้ธรรมะของพระพุทธเจ้าเราก็ใช้ในทางที่ดีนี้แหละ แต่เวลากิเลสมันใช้ธรรมะของพระพุทธเจ้า มันก็ใช้ธรรมะอันเดียวกันนั่นแหละ ฉะนั้น เรามีกว้างๆ กิเลสก็บอกว่ากว้างๆ เรามีกสติ กิเลสก็บอกว่าสติ มันก็เข้ากันหมดคนะ กิเลสกับธรรมะมันคุยกันรู้เรื่องไหม แล้วเราเป็นใครล่ะ? กิเลสกับธรรมะมันคุยกันรู้เรื่อง เห็นไหม แล้วมันก็เอาธรรมะนี้มาหลอกเรา ไซ้.. กาวนาไปจะเห็นว่ากิเลสมันหลอก นี่มันหลอกขนาดไหน กิเลสมันหลอกตลอดเวลา

ฉะนั้น เวลาออกเวลาเดิมๆ ถ้ามันเป็นเรื่องที่เกิดก็เป็นอย่างหนึ่ง แต่เวลาออกเวลาเดิมๆ กิเลสมันหลอกก็ได้ ถ้ากิเลสมันหลอก เห็นไหม เราก็ต้องทำของเรา พิสูจน์นั่นเอง ฉะนั้น พิสูจน์แล้ว เวลาเรานั่งสมาธิแล้วมันเป็นจริงไหม? ถ้าออกมาแล้ว ถ้าเป็นสมาธิแล้ว ลองตรึกในธรรม เราตรึกนี่ ถ้าตรึกเป็นสมาธิแล้ว มันเหมือนเรานี้แหละ ถ้าเราสดชื่น เราขกของหนักได้สบายมากเลย แต่ถ้าเราอ่อนแอ ตัวเองยังประคองตัวเองไม่ได้เลย แล้วจะไปยกอะไร?

จิต! จิตถ้ามันได้เข้าสมาธิ มันได้มีกำลังของมันนะ มันทำอะไรนะไอ้โฮ.. มันจะประสบความสำเร็จ แต่ถ้ามันไม่ใช่สมาธินะ ก็ว่า “กว้างๆ”

“แล้วทำอย่างไรต่อล่ะ?”

“ก็กว้างๆ”

“แล้วอย่างไรต่อล่ะ?”

“ก็กว้างๆ”

ตัวมันเองมันยังประคองตัวเองไม่ได้เลย ตัวมันเองมันยังไม่รู้จักตัวมันเองเลย มันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร? นี่เพราะเราไม่ตรวจสอบ เราต้องตรวจสอบนะ เราต้องตรวจสอบ พิสูจน์ของเราเอง นั่นคือผลประโยชน์ของเราเองนะ ผลประโยชน์กับใจดวงที่ปฏิบัตินะ ไม่ใช่ผลประโยชน์ของใครเลย ครูบาอาจารย์ท่านเป็นผู้ที่ปฏิบัติมาท่านก็เตือนท่านเตือนบอกกัน บอกกันบอกกล่าวกัน เพียงแต่เราสันทะห์ว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง อันนั้นมันเป็นเรื่องของเรานะ

ฉะนั้น อันนี้เราค่อยแก้ไขไป การทำงานทุกคนต้องมีอุปสรรคทั้งนั้น เวลาเราพูดนี้เราพูดให้เป็นข้อเท็จจริง แต่เวลาสรุปนะเราจะให้กำลังใจทุกๆ คน ทุกคนทำงาน ใครทำงานมาแล้วบอกประสบความสำเร็จ เกิดมาแล้วคาบซ้อนเงินซ้อนทองมา ไม่ต้องทำอะไรเลย เงินทองไหลมาเทมา มันเป็นไปได้หรือ

สิ่งที่เราคาบซ้อนเงินซ้อนทองมาก็เงินของพ่อแม่ทั้งนั้นแหละ เอ็งเป็นทารกเอ็งจะมีเงินได้อย่างไร? คาบซ้อนเงินซ้อนทองมาก็ซ้อนเงินซ้อนทองของพ่อแม่ทั้งนั้น ฉะนั้น เอ็งโตขึ้นมา เอ็งก็ต้องทำมาหากิน เอ็งก็ต้องมีหลักมีเกณฑ์ของเอ็ง

นี่ก็เหมือนกัน จิตทุกดวงเวลาปฏิบัติไปมันมีอุปสรรคทุกๆ ดวง ขิปปาภิญญา ขนาดไหนมันก็มีของมัน เพราะขิปปาภิญญา คนที่ละเอียดกว่านี้ก็มี คนที่ง่ายกว่านี้ก็มี เราก็ไม่ทำเขาหรอก ฉะนั้น เวลาที่มีอุปสรรคแล้วอย่าน้อยใจ มันจะเข้าบุพกรรมนั้น ใจ มันเป็นของใครของมัน

ฉะนั้น เวลาเกิดสิ่งใดแล้วมันเป็นสมบัติของเรา เราแก้ไขของเรา ไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจ ให้มันดีใจว่าเรานี่.. เหมือนกับคนเห็นไหม เจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ หมอรักษาเรานี้ดีตายห้าเลยนี่ก็เหมือนกัน เรารู้ว่าเราผิดนี้สุดยอดเลย เราว่ามีอุปสรรคนี้สุดยอดเลย ดีที่ไม่รู้นี้สิ เวลามันไม่รู้นี่กิเลสมันพาไปยังแยใหญ่ แต่ถ้าเรารู้แล้วเราแก้ไขของเรา อันนี้ถูกต้อง มันคืออยู่แล้ว

ถาม : ๑. เวลานั่งฟังมาก นั่งไม่ติด อยากจะลุกอย่างเดียว ที่ผ่านมากเคยกำหนดได้อาการเหล่านี้จะหายไป แต่ช่วงนี้กำหนดไม่ได้ ฟังมากๆ นั่งไม่ได้เลย

๒. แต่มาที่วัดรู้สึกสงบมาก ทั้งๆ ที่ไม่ต้องกำหนดอะไรเลย พอนั่งก็สงบเลย (เออ .. ก็แปลกนะ)

หลวงพ่ : ข้อ ๑. เคยฟังชานมาก เวลาฟังชานมาก อะไรมากนี้ พอเวลาฟังชานมาก เราตามไปเราก็ฟังชานมาก

ในวงการปฏิบัตินะ ในครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเรามันเหมือนหมอ หมอนี้เวลารักษาคนไข้แล้วรู้เลยว่า รักษาคนไข้ไปมันมีผลข้างเคียงอย่างไร มีผลข้างเคียง

แล้ว ถ้าเกิดมันแพ้ยามันจะเป็นอย่างไร แล้วเวลารักษาไปแล้ว พอหายแล้วนี่โรคนี้ก็จะกลับมาอีกหรือไม่กลับมาอีก

ในการปฏิบัติ เวลานั่งสมาธิเกิดดีมาก แล้วเดี๋ยวนี้มันฟุ้งซ่านมาก แล้วพอมันนั่งไม่ได้เลย เพราะในการปฏิบัตินี้เขาเรียกว่า “เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ” คนเราปฏิบัติไปมันมีโอกาส เมื่อปฏิบัติไปแล้วมันจะเสื่อมของมัน อย่างเช่นเราเห็นใหม่ จิตใจเราดีแล้วก็ ดีแล้วก็ไม่ดี อันนี้มันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เราก็ไม่ต้องเอาตรงนี้มาเป็นประเด็นสิ เสื่อมก็เสื่อมไป

เสื่อมนี้เห็นใหม่ คุณหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มันสิ นี่หลวงตาท่านเล่าอะไรมาเราจะเอามาเป็นคติธรรมตลอด เวลาจิตเสื่อมไปอยู่กับหลวงปู่มันนะ น้อยเนื้อต่ำใจจะคอยเลย หลวงปู่มันท่านบอกว่า

“จิตนี้มันเหมือนเด็ก มันต้องกินอาหาร ฉะนั้น เวลามันกินมันต้องกินพุทโธ ทีนี้จิตเวลามันเสื่อมนี้มันไปเที่ยว ฉะนั้น ไปเที่ยว ถ้ามันหิวมันต้องกลับมาหาอาหารของมันกิน เราก็พุทโธ พุทโธ ไว้นะ เดี่ยวมันหิวมันก็กลับมาเอง”

หลวงตาท่านก็เชื่อนะ ท่านก็พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันจะน้อยใจหรือไม่ น้อยใจก็ช่างมัน พุทโธ ไว้ ท่านบอกว่ามันฟื้นหมดนะ มันกลับมาหมด เพราะอะไร? เพราะเด็กมันต้องกินอาหาร อาหารคือพุทโธ เราอยู่ที่แหล่งอาหารนั้น เรายังรักษาอาหารไว้ เดี่ยวมันกลับมาหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันฟุ้งซ่าน เห็นใหม่ เมื่อก่อนมันนั่งดี เดี่ยวนี้มันไม่ได้เลย นั่งแล้วมันจะลุก.. เวลามันเสื่อมนะ นี่ยังดีนะเพราะว่ามาวัดมาว่ามันยังสงบบ้าง พอมันเสื่อมอย่างนี้นะ เออ.. เลิกดีกว่า ไปเลยไปทางโลกหมดเลย นี่หลวงตาบอกว่า

“เวลากิเลสมันนอนหลับนี่นะ เราทำอะไรก็ประสบความสำเร็จหมดเลย เวลามันตื่นนอนขึ้นมาดิ้นหมดเลย แล้วถ้ากิเลสมันลุกขึ้นมาจะ ภาวนานี้ดิ้นลุกคลุกคลานหมดเลย”

อันนี้ เห็นใหม่ เราจะบอกว่าในเมื่อจิตมันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เหมือนการทำอาหาร การทำอาหารถ้าเราขาดอุปกรณ์ในการทำอาหาร แต่เราต้องทำอาหาร เรา

จะแก้ไขอย่างไร? เราไปในบ้านนะ เวลาเราไม่มีภาระสิ่งใดไปเลย เราไปทำอาหารอย่างไร? เขาก็ตัดไม้ไฟ เขาตัดไม้ไฟเขาหุงข้าวได้ เขาทำอาหารได้ด้วยอุปกรณ์ในบ้านทำไมเขาแก้ไขได้ล่ะ? ทำไมเขาคำรงชีพในบ้านได้ล่ะ? โอ้เราจะเข้าบ้านนะ อู๋ฮู.. แบกเครื่องครัวเข้าไปด้วย ไปหมดเลย ขนไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราขนเครื่องครัวไป เราใช้เครื่องครัว เรามีเครื่องครัวใช้เราก็ใช้ ถ้าเราไม่มีเราจะทำอย่างไร? นี่เวลาจิตมันเสื่อมทำอย่างไร? เวลาจิตมันเสื่อม เวลามันมีปัญหาขึ้นมา.. นี่กลับมาดู เพราะว่าข้อ ๒. มันมาบอกว่า “เวลามาวัดแล้วสุขสบาย”

เวลามาวัดมันก็อีกเรื่องหนึ่ง เวลาเราอยู่บ้าน ผลกระทบอะไรนี้ มันก็แบ่งใจ พอเรามาวัดบิณฑบาตทั้งหมดเลย ทั้งสิ่งใด มันยึดมั่นถือมั่นก็อยู่กับวัด มาวัดแล้วก็บอกว่าใจมันชอบสภาวะแบบนี้ เวลาอยู่อย่างนั้นบิณฑบาตก็ต้องการดูแลของเรา มันต้องแก้ไข มันต้องแก้ไขของแต่ละบุคคลๆ ไป.. นี่พูดถึง “จิตเสื่อม”

อันนี้นะ

ถาม : ถ้ามีคนมายิงเราโดยมีอาวุธปืน เราควรยิงเพื่อป้องกันตัว ผิดหรือบาปหรือไม่ครับ

หลวงพ่ : เออ.. ถ้าเป็นทางโลกเขาก็คิดกันอย่างนั้นละ ใ้มันอยู่ที่ความนึกคิด แต่ถ้าพูดถึงนะ สมัยพุทธกาล พระเจ้าอโศกมหาราชต้องการให้พระสามัคคีกัน ก็สั่งให้อำมาตย์ไปประชุมพระ บอกว่า “ให้ลงอุโบสถร่วมกัน ให้ลงอุโบสถร่วมกัน”

เพราะว่าตอนนั้นมีพระปลอมบวชเข้ามา พระที่ไม่ได้เป็นพระ ห่มผ้าเหลืองเข้ามาอยู่ เพราะพระเจ้าอโศกฯ ท่านดูแลพระดีมาก ลัทธิศาสนาอื่นก็เข้ามาปลอมบวชกันเต็มไปหมดเลย ทีนี้พอเขาารู้เขาก็ไม่ยอมลงอุโบสถด้วย พอไม่ลงอุโบสถด้วย ทีนี้อำมาตย์ที่รับคำสั่งไปก็ทำเกินกว่าเหตุ ก็คิดว่าตัวเองจะเอาผลงานไป บอกว่า

“ถ้าพระองค์ไหนไม่ลงอุโบสถตัดหัว”

ตัดหัวฉับ! ตัดหัวฉับ! ฉะนั้น ก็มีหลานพระเจ้าอโศกฯ อยู่องค์หนึ่งบวชอยู่ในวัดนั้น พอเห็นเหตุการณ์อย่างนี้มันเกินกว่าเหตุแล้ว ก็ไปนั่งนะ ไปนั่งเป็นองค์ต่อไปให้ตัดหัว หลับตาเลย พออำมาตย์มายกมิดขึ้น โอ๊ะ.. จำได้ว่าหลาน ไม่กล้าตัดนะ ไม่กล้าตัดหัว

แต่เวลาพระองค์อื่นตัดหมดคนนะ ตัดหัว ตัดหัว ตัดหัวเลย แล้วตัดหัวนี้ตัดหัวพระดี ๆ ทั้งนั้น ถ้าพระไม่ดีนะ พอบอกให้ลงอุโบสถ พอเห็นมิดนี้ ลงๆ คว้า ลงๆ คว้า ลงๆ คว้า ลงเลย แต่พระที่เขาเป็นหลักมีเกณท์ของเขา เขายอมเสียดชีวิตนะ เห็นไหม เขาบอกว่า

“เสียดทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ เสียดอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เสียดชีวิตเพื่อรักษาธรรม”

คนที่เขามีคุณธรรมในหัวใจนะ ตัดหัวนี้นั่งหลับตาเลย ตัด.. เพราะว่าเขามีคุณธรรมในหัวใจของเขา ฉะนั้น สิ่งที่เขาอำมาตย์จะเอามิดตัดคอพระมาเรื่อย ตัดคอพระมาเรื่อย พอมาถึงองค์ที่เป็นหลานพระเจ้าอโศกฯ ไม่กล้าตัด พอไม่กล้าตัดก็รีบกลับไปเฝ้าพระเจ้าอโศกฯ บอกว่า “ให้ไปบอกให้พระลงอุโบสถสามัคคี นี่ไปแล้ว จัดการแล้ว ตัดหัวเต็มไปหมดเลย บังเอิญมีหลานอยู่คนหนึ่งไม่กล้าตัด”

พระเจ้าอโศกฯ ได้ยินนะร้อนเป็นไฟเลย พระเจ้าอโศกฯ บอกว่าให้ไปสังคายนา ให้ภิกษุรวมกัน ให้ภิกษุรวมกัน คือเจตนาดี สั่งไปด้วยความหวังดี แต่ไอ้คนที่รับคำสั่งไป มันรับคำสั่งไปด้วยความอหังการ ไปทำตามความเห็นของตัวเอง ตัดหัวพระเต็มเลย พระเจ้าอโศกฯ ร้อนเป็นไฟ พอร้อนเป็นไฟก็ไปเฝ้าอาจารย์ของตัวเอง พระติสสะ เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน พระติสสะก็เลยบอกว่า “สิ่งนั้นมันเป็นกรรมใหม่?”

ตัวเองกลัวเป็นกรรมมาก เพราะตัวเองปรารถนาดี แต่อำมาตย์ดันสั่งไปตัดหัวพระ ก็บอกว่ากรรมที่มันเป็นเหตุ เป็นเหตุก็เลยทำสังคายนา แล้วก็สั่งมา ๘ สายนี้ไง นี่เหตุเกิดตรงนี้

ฉะนั้น บอกว่าถ้าคนจะมายิงเรา เราจะให้เขายิงหรือเราจะยิงตอบเขาละ? มันก็อยู่ที่เรานี้แหละ จิตใจเราแค่ไหนไง ถ้าจิตใจเราแค่ไหนนะเขาไม่ยิงเราหรอก เราจะแบกปืนไปยิงเขาก่อน เราจะแบกปืนไปยิงเขาก่อนเลย กลัวเขาจะมายิงเราไง เรายิงก่อน

ไอ้อย่างนี้มันเป็นเรื่องที่ว่าเราจะศึกษาในแง่มุมของอันใด ถ้าในแง่มุมของโลก ในแง่มุมของการรักษาความมั่นคง ทหารเขาก็สอนไปอีกอย่างหนึ่งนะ ทหารเขามี

ราชการลับของเขา เขามีสิ่งต่างๆ ของเขาเพื่อความมั่นคง จะต้องเสียสละอย่างไร แล้ว
ทางโลกเห็นไหม ทางโลกที่เขาอยู่ในสังคมก็อย่างไร

แต่ถ้าเราเป็นพระ ถ้ามีคนจะมายิงเรา เขาจะมายิงเราเรื่องอะไรล่ะ? แล้วเราก็มี
ปัญญา เราก็หลบหลีกเอาสิ เราก็แจ้งความสิ เราก็แจ้งตำรวจสิ ขอคนคุ้มกันสิ คุ้มครอง
พยานเขาก็มีแล้วนะ มันต้องแก้ไขไปอย่างนั้น ไม่ใช่เอาปัญหามาอย่างนี้บอกว่า “เขาจะยิง
เรา เราก็จะไปยิงเขา” เห็นเขาพกปืนตุ้งๆ มากี่จะไปยิงเขา นึกว่าเขาจะมายิงเรา ไม่ใช่ เขา
เป็นหน่วยความมั่นคง เขาก็ต้อง..

มันต้องมีปัญญาไง ตอบตรงๆ ไม่ได้ ฉะนั้น จะบอกว่า “ถ้าเราป้องกันตัวล่ะ?”

นี่มันอยู่ที่เหตุผลของใคร แล้วเหตุผลมันมากน้อยแค่ไหน

ถาม : เวลาที่จิตเข้าไปที่สมาธิ จะมีปัญหาเรื่องอาการลมขึ้นจนเกิดอาการเรอ นำรำคาญ
มากแถมทน แถบुकคลรอบข้าง เรียนถามว่าเกิดเพราะเหตุใด เวลาที่จิตเป็นสมาธิจะเหมือน
ร้อนขึ้นเรื่อยๆ คล้ายกับตัวเองกำลังนั่งอยู่บนเตาไฟ สาเหตุเกิดจากอะไร

หลวงพ่ : นี่ถ้ามันเกิดเป็นลมณะ เกิดเป็นลมที่เรอขึ้น อะไรขึ้น ประสาธนะ ถ้าทำ
ความสงบของใจ ใจจะสงบ ถ้าเป็นสงบจริงใจจะสงบ แต่ถ้ามันยังเริ่มจะสงบ แต่ยังไม่
สงบดี เริ่มจะสงบคืออาการการเข้าสมาธิ

การเข้าสมาธินี้เหมือนกับเราเข้าบ้าน จิตนี้คือบ้าน แล้วมันส่งออกไปเที่ยวข้าง
นอก แล้วเราพยายามพุทโธ พุทโธ เราจะกลับสู่บ้านของเรา ทีนี้เวลาเราจะกลับสู่บ้าน
ของเรา เราเข้าไปนี่บ้านของคน ประตูบ้าน หรือระยะห่างจากรั้วเข้าไปบ้านมันแตกต่างกัน
กัน ทีนี้มันแตกต่างกัน เห็นไหม เวลาเราจะเข้าบ้าน คนถ้าเข้าบ้านระยะมันไกล ก็ต้อง
เดินไกลหน่อย ถ้าบ้านเราอยู่ติดถนนใช้ไหม เราเปิดประตูเราก็เข้าบ้านของเรา

นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันเริ่มเป็นสมาธิ เห็นไหม เราว่ามันเป็นสมาธิ แล้วมันมี
อาการเรอ มีอาการต่างๆ อาการที่เรากำลังจะเข้าเป็นสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิแล้วมันจะไม่มี
อาการแบบนี้ เพราะจิตมันเข้าไปเป็นตัวสมาธิแล้ว อาการเรอ อาการต่างๆ นี่อาการของ
จิตไม่ใช่จิต ถ้าจิตมันเข้าสู่จิตแล้ว อาการนั้นต้องหายไปโดยสังขธรรม แต่ในเมื่อเราจะเข้า
สู่จิตมันต้องผ่านอาการอย่างนั้นเข้าไปแต่ละบุคคล

ฉนิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อธิปนาสมาธิ.. การเข้าสู่สมาธิ สมาธิหยาบ ละเอียดมัน แตกต่างกันไป จิตมันจะเข้าไปมันจะมีอาการกระทบแบบนี้ ถ้ามีอาการกระทบแบบนี้ละ เราก็ตั้งสติ ถ้ามันจะเข้าโดยวิธีใด เราต้องจับวิธีนั้น

คำว่าปริกรรมพุทโธ หรืออานาปานสติ กำหนดต่างๆ นั้นคือจิตเกาะสิ่งนั้นเข้าไป ฉะนั้น ถ้าเราจะเข้าสมาธิ เราอาศัยสิ่งใดเข้าสู่สมาธิ เราจะไม่วิ่งที่เกาะนั้นไป ถ้าเราไม่วิ่งที่เกาะนั้นไป เราเกาะสิ่งนั้นเข้าไปเรื่อยๆ มันจะเข้าไปสู่จิตไง ถ้าเข้าไปสู่จิตแล้ว การเกาะเข้าไปสู่จิตเราไม่ต้องวิ่ง เห็นไหม เวลาเด็กมันเดิน เวลาเดินจะเข้าบ้านเราต้องถอด รองเท้าใช่ไหม? ไปถึงต้องถอดรองเท้าแล้วเข้าบ้าน นี่ไปถึงประตูต้องถอดพุทโธแล้วเข้า บ้าน

ไม่ใช่! นี่มันเป็นบุคลาธิษฐาน เป็นสิ่งที่เอามาเป็นตัวอย่าง แต่พุทโธ พุทโธ พุทโธ.. พุทโธจนมันเข้าสู่จิตไปเลย ถ้ามันเข้าสู่จิตไปแล้วมันพุทโธไม่ได้ เพราะมันเข้าไป พอพุทโธมันเข้าสู่จิตแล้ว มันพุทโธไม่ได้ เอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะ! นั่นละของจริง อาการต่างๆ นี้เกิดไม่ได้ เพราะจิตหนึ่ง จิตเข้าสู่สมาธิแล้วมันคือสมาธิ ทีนี้พอจิตเข้าสู่สมาธิแล้วมัน เกิดอาการ เออๆ เออๆ นี่มันคืออะไร? นี่มันคืออะไร? เห็นไหม

เราบอกมันจะเข้าสู่สมาธิ แต่มันยังไม่เป็นสมาธิชัดเจนไง ทีนี้มันไม่เป็นสมาธิ ชัดเจนปั๊บเราก็ตีตรงนี้ ฉะนั้น ผู้ถามจะใช้วิธีใดก็ได้แล้วแต่ วิธีนั้นอย่างทิ้ง เอาริธีนั้น ชัดๆ ชัดๆ เพราะอะไร? เพราะมันเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว เกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะ จิตมันเริ่มสงบขึ้นมามันมีอาการต่างๆ ทีมันตอบสนองมา อาการอย่างนี้มันก็ย้อนเข้าไป บุพกรรมอีกแหละ

กรรมของคนไม่เหมือนกัน คนเข้าสมาธิแตกต่างกัน มันวูบหรือมีอาการ กระทบกระเทือนอย่างไร มันแล้วแต่มันจะเป็น แล้วเป็นหนเดียวนะ พอรู้ว่าอาการนี้วูบ พอเข้าใจปั๊บ คราวหน้ามันเปลี่ยนใหม่แล้ว คราวหน้ามันเปลี่ยนใหม่แล้ว มันเปลี่ยนไป เรื่อย มันไม่อยู่อันเดิมหรอก

นี่เวลาปัญหาของเรา.. ปัญญาคือค้นเหตุอันเดิม คือกิลเลส แต่เวลามันหลอกหลวงเรา มันหลอกหลวงเราด้วยวิธีหลากหลายมาก หลากหลายพลิกไปพลิกมา พลิกมาพลิกไป เรา ไม่ต้องไปสนใจมัน อู้ฮู.. คราวนี้ โทษนะเปรียบเหมือนอาหาร โอ๊ย.. คราวนี้คุ้มไป ฮ้าว..

เติมให้ดี อ้าว.. คราวนี้เปรี้ยวไป พอเปรี้ยว อ้าว.. คราวนี้เผ็ดไป พอเผ็ด คราวนี้ขมไป มันพลิกไปเรื่อยแหละ

นี่ก็เหมือนกัน พอเราไปตามมันจะเป็นอย่างไรแหละ เราไม่ต้องไปตาม พุทโธไว้ ถ้าอานาปานสติ ให้อานาปานสติไว้ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ให้ปัญญาอบรมสมาธิไว้ จับสิ่งนั้นไว้ จับสิ่งนั้นไว้แล้วซัดๆ ซัดๆ ซัดๆ ไปเรื่อยๆ

แล้วไอ้พุทโธซัดๆ เนี่ย ซัดๆ ขนาดไหนก็แล้วแต่ เวลามันเป็นสมาธิะมันซัดๆ ไม่ได้หรอก มันปล่อยหมดเพราะมันเป็นหนึ่งเดียว มันเป็นหนึ่งเดียวคือมันเข้าสู่จิต แต่เวลาซัดๆ มันเป็นสองใจใหม่ เพราะตัวพลังงานคือตัวจิต แล้วซัดๆ นั่นคืออะไร ซัดๆ ก็เหมือนกับพุทโธ พุทโธกับพลังงาน พลังงานคือความรู้สึก เห็นใหม่ เราบอกที่ตัวรู้ ตัวคิด

นี่ตัวรู้คือตัวจิต ตัวคิดคือตัวอาการ ทีนี้ถ้าไม่คิดมันจะรู้ได้อย่างไร? มันไปอยู่ที่ตัวคิด แล้วตัวคิดนี้ พุทโธก็ตัวคิด ถ้าธรรมชาติมันคิดไปประสามัน เราก็อยู่กับพุทโธไว้ คิดพุทโธอย่างเดียว พุทโธ พุทโธ พุทโธจนมันคิดสิ่งใดไม่ได้ พอคิดสิ่งใดไม่ได้ พอมันเข้ามา เห็นใหม่ มันเข้ามาเป็นหนึ่งใน บอกพุทโธจนมันพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ก็เป็นมัน เป็นมันก็เป็นหนึ่ง เป็นหนึ่งก็เป็นพลังงาน พลังงานก็สมาธิ ตัวรู้

ฉะนั้น อาการแบบนี้ นี่พุดถึงอาการไร อธิบายให้เห็น อธิบายให้ฟัง มันจะได้ไม่ต้องไปน้อยใจกับมัน ที่มันจะเกิดอาการเธอ อาการต่างๆ แต่ถ้าเวลามันรำคาญใจใหม่? เวลาเกิดลมต่างๆ ฉะนั้น ถ้าเวลานั่งเป็นสมาธิแล้วเกิดอาการร้อน เวลาไม่เข้ามันก็เธอ เวลาจะเข้ามันก็ร้อน พอ นั่งไปเหมือนร้อน.. ร้อนหรือไม่ร้อนมันเป็นอาการทั้งหมดนะ อาการของใจ ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร เราอยู่กับมัน อยู่กับพุทโธนี้แหละ มันร้อนไม่ได้หรอก มันต้องหยุด มันต้องเย็นของมัน

สมาธิคือสมาธิ ผลของสมาธิะจิตระมเย็น..

“ความสุขใจเท่ากับจิตสงบไม่มี”

แค่ทำสมาธิคือจิตสงบ จิตสงบแล้วยังไม่ได้วิปัสสนา วิปัสสนานั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ทีนี้เวลาเราพุดกันถึงเรื่องจิตสงบเท่านั้น ฉะนั้น จิตนี้เวลาเข้ามามันจะเธออย่างนี้ พอมันเข้ามาจะเธอ เราพิจารณาได้แล้ว พิจารณาเราก็ได้ พิจารณาอะไรก็ได้

การฝึกใช้ปัญญานี้ฝึกได้ตลอดเวลา ฝึกไปมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ การฝึกใน
ขั้นของปัญญามันเป็นสมณะ แต่ก็ใช้ปัญญา แล้วการทำสมณะมันจะง่ายขึ้น แต่พอจิตเป็น
สมณะจนมีหลักมีเกณฑ์ของมัน เวลามันใช้ปัญญาเข้าไปนี่ มันใช้ปัญญาเข้าไป ถ้ามันจับ
กาย เวทนา จิต ธรรมได้ตามความเป็นจริง วิปัสสนาเกิดตรงนั้น ปัญญาเกิดตรงนั้น นี่
มรรคเกิดตรงนั้น

วิปัสสนาเกิดมรรคญาณ มรรคญาณเกิดธรรมจักร จักรของปัญญามันจะเคลื่อน
แล้วมันจะหมุน แล้วมันจะเข้ามาทำลายกิเลส ทำลายอวิชชาได้ นี่ปฏิบัติตามความเป็น
จริงนะ

ถาม : วิธีการดูจิต หากกำหนดดูรู้อยู่เฉยๆ แล้วอารมณ์ต่างๆ หยุตนิ่ง ต่อเมื่อจะ
พิจารณาสิ่งใดแล้ว ค่อยตั้งใจยกสิ่งนั้นขึ้นพิจารณา พิจารณาจนพอใจแล้วจึงกลับมา
กำหนดดูจิตใหม่ อย่างนี้ผิดหรือไม่ครับ

หลวงพ่ : อันนี้เราว่ามันจะเป็นหนังนะ จะสร้างหนังกันแล้วนี่ เพราะจิตมันเร็วกว่า
นี่ จิตมันเร็วกว่านี่ พอจิตมันเร็วกว่านี่ปั๊บเราก็ก้อจิตมา.. นี่ไงปรีชิตใจ ถ้าปรีชิตปั๊บเราจะ
สร้างของเราเลยว่าจะเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น แล้วเราจะทำจิตของเราให้สมกับเป็น
อย่างนั้น ให้สมกับเป็นอย่างนั้น ฉะนั้นว่าวิธีการดูจิต ถ้าดูจิตนะ เราดูจิตแล้วสิ่งใดต่อไป?

จุดเทียน พอเทียนมันติดขึ้นมาที่สันตติ ไฟที่จุดเทียนอยู่ พลังงานจะไหม้ตัวมัน
ตลอดเวลา แล้วไฟที่มันลุกติดขึ้นมา ไฟที่มันติดขึ้นมา กับไฟที่ความร้อนนั้นมันผ่านไป
แล้ว อันไหนเป็นอันแรก อันไหนเป็นอันที่สอง อันไหนเป็นอันที่สาม แม้แต่ไฟยังมอง
ไม่ทันเลยนะเวลาจุดเทียน

ฉะนั้น การดูจิต นี่เวลาหลวงปู่ดูอยู่ที่ท่านให้ดูจิตนี่นะ ท่านบอกให้ดูจิต

“ดูจิตจนจิตเห็นอาการของจิต”

คำว่าอาการของจิตกับตัวจิต อาการของจิตนะ ดูจิตจนจิตมันเห็นอาการของมัน
ถ้าเห็นอาการของมัน ถ้ามันดูของมันนะ มันเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงของ
มันนะ ความจริงมันคืออะไร? ความจริงนะ เรานั่งอยู่ที่นี่ เรานั่งอยู่กลางแดดร้อนไหม?
ร้อน.. เรานั่งอยู่ในที่ร่มนี่เย็นไหม? เย็น

จิต! จิตถ้ามันเห็นของมัน มันเห็นอาการของมันนะ มันมีพลังงานของมัน แต่อย่างนี้ นี่เขาบอกว่า “จิต จิตอยู่เฉยๆ จนอารมณ์ต่างๆ หยุดนึ่ง”

ถ้าจิตนี้ ถ้าเราตั้งจิตอย่างนี้ปั๊บนะ ได้! เราก็จะดู ฟุ้ง.. อย่างเรานี้แหละเราเป็นนักปฏิบัติ เราเป็นนักปฏิบัตินะ เราก็จะบอกกับโยมเลย “นี่เมื่อก่อนเป็นคนที่ไม่โหมมาก เมื่อก่อนนี้เป็นคนที่โหดร้ายมาก เดียวนี้เป็นคนดีดี ไม่เชื่อลองสิ”

ให้คนค่าทั้งศาลาเลยฉันก็ไม่โหมโห เพราะอะไร? เพราะมันตรวจสอบกันไง แต่ถ้าไม่มีคนค่าเลยนะ ถ้าเราคิดเองนะ โหมโหน่าคุณเลย โหมโหน่าคุณเลย แต่ถ้ามีคนมาตรวจสอบนะ นี่คนหนุ่มมาแห่ คนนี้มาแห่ นะ โอ้โฮ.. นั่งเย็นเป็นน้ำแข็งเลยละ เย็นเป็นน้ำแข็ง.. นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจิต เห็นไหม เราตั้ง เรา รู้ ว่าจิตไปแล้วจิตมันนึ่ง นึ่งอย่างไรล่ะ? อะไรนึ่งล่ะ? อะไร? แล้วทำไมมันนึ่งล่ะ?

นี่สมัยหลวงปู่ดุลย์ สังกศได้โหมหลวงปู่ดุลย์อยู่นะ คนปฏิบัติเยอะมาก แล้วไปรายงานหลวงปู่ดุลย์นะ หลวงปู่ดุลย์ตอบอยู่คำเดียวเลย “ไม่ใช่! ไม่ใช่! ไม่ใช่!” ฉะนั้นคนที่ไปปฏิบัติกับหลวงปู่ดุลย์ มันถึงไม่มีการออกนอกกลุ่มนึ่งทางไหน เพราะถ้าไม่ใช่ๆ ก็ต้องกลับไปทำใหม่ นี่พอเราดูนะเรารู้ว่าหยุดแล้ว เรารู้ว่าเห็นจิตแล้ว ไปหาหลวงปู่ดุลย์ ออก

“ไม่ใช่ นี่อาการของจิตไม่ใช่จิต.. ไม่ใช่ นี่อาการของจิตไม่ใช่จิต”

เราเห็นแค่อาการไง เพราะจิตเราไม่ละเอียดยพอ ถ้าจิตเราละเอียดยพอจะมันจะรู้เลย ฉะนั้น นี่ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บนะ นี่เราพูดเป็นข้อเท็จจริงเลยใช่ไหม? เพราะเราจิตจนจิตหยุดนึ่ง.. นี่มันเป็นคำพูดนะ ถ้าเราจิต พอดูจิตจนจิตมันหยุด หยุดแป๊บคิดอีกแล้ว หยุดแป๊บคิดอีกแล้ว หยุดแป๊บคิดอีกแล้ว แล้วมันหยุดอย่างไร?

แต่ถ้าหลวงตาท่านสอนนะ ท่านสอนปัญญาอบรมสมาธิ.. ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญา มันจะใคร่ครวญเลย ทำไมถึงคิด? คิดทำไม? คิดอย่างไร? พอมีปัญญาขึ้นมา ปัญญา มันมันรู้กัน พอมันรู้กัน พอมีเหตุมีผล พอดูจิตมันปล่อย คำว่าปล่อย ปล่อยนั่นนะ คือมันปล่อยแล้ว ปล่อยคือมันหยุด แต่เดียวเดียว เว๊บบ! เว๊บบ! เว๊บบ! เร็วมาก แล้วมันหยุดนึ่งอย่างไร?

ถ้าหยุดนิ่งนะ มันก็เหมือนเรานี้แหละจับเรากคน้ำไป หยุดนิ่ง หยุดนิ่ง นิ่งอะไรกู จะตาย ถ้าจับกูกคน้ำ กูก็ตาย กูก็หายใจไม่ได้ กูจะหยุดนิ่งอย่างไร? แต่ถ้ากูอยู่บนน้ำ กูหยุดนิ่งได้ อยู่บนน้ำแล้วกูพิจารณาของกู

นี่พูดถึงการหยุดนิ่งนะ คำว่าหยุดนิ่งมันต้องพิสูจน์กัน ถ้าหยุดนิ่งเป็นสมาธิ เรา ยอมรับนะเป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าหยุดนิ่งเป็นสมาธินะ มันไม่เป็นสูตรสำเร็จ ไม่มีสูตรสำเร็จ ฉะนั้นถึงว่าหยุดนิ่ง แล้วทีนี้เขาบอกว่า “พอหยุดนิ่ง ต่อเมื่อจะพิจารณาสิ่งใดค่อยตั้งสิ่ง นั้นขึ้นมา”

ไม่ใช่ ตั้งไม่ได้ ตั้งไม่ได้ “ต่อเมื่อจะพิจารณาสิ่งใด” จิตถ้ามันสงบแล้วนี่รำพึง รำพึงไง เราเป็นโจรนะ เราเป็นโจร แล้วเจ้าหน้าที่บอกว่า “ต่อเมื่อใครเราจะจับโจร” เรา ก็ จะเดินไปให้ตำรวจจับ อย่างนี้เป็นไปไม่ได้หรอก ไม่มีทาง เราเป็นโจรใช่ไหม? โอ้โฮ.. จับไปก็ประหารนะสิ เรื่องอะไรให้จับ กูก็หนีสิ

ฉะนั้น ต่อเมื่อจะพิจารณา ไม่มีทาง! โอ้โฮ.. เวลาเจ้าหน้าที่เรียก โจรๆ มอบตัวๆ โจรจะเดินเข้ามาเลย แหม.. เจ้าหน้าที่จับเข้าคุก โอ้โฮ.. พิจารณาเลย เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าถ้าจิตมันสงบแล้วนะ พอจิตสงบ เวลาสงบขนาดไหน เราจะใช้คำว่าปัญญา อบรมสมาธิ เพราะว่าการคูจิตนี้มันต้องคนมีวาสนานะ คนมีวาสนามาก

เพราะสังเกตได้ใหม่ว่าลูกศิษย์หลวงปู่มั่นเยอะมาก แล้วมีหลวงปู่ดุลย์องค์เดียวที่ คูจิต ลูกศิษย์หลวงปู่มั่นเยอะนะ แล้วที่ถนัดคูจิตคือหลวงปู่ดุลย์ เราไม่ปฏิเสธหลวงปู่ดุลย์ นะ แต่ว่าวิธีนี้มันต้องคนมีวาสนาบารมีพอสมควร แล้วเวลาทำแล้วต้องทำจริง

ย้อนกลับไป เพราะอย่างนี้ นี่สิ่งใดเขาพยายามจะเทียบมหายาน มหายานนี่นะไป อ่านในเซนสิ อ่านในเว่ยหลงสิ เขานั่งทีหนึ่ง ๗ วัน ๗ คืน เขาทำกันนะ เวลาเขาถามว่า เวทนาคืออะไร? เขาเอาไม้เท้าตีเลย เพราะตีแล้วมันของจริงไง นี่ความจริง เขาทำความ จริงกันนะ เขาทุ่มจริงๆ นะ ไอ้ของเรานี้ก็กันเอง หลับหูหลับตาแล้วก็เฝ้า

โทษนะ ที่เขียนมานี้มันบอกหมดคนนะ มันบอกว่า “ต่อเมื่อจะพิจารณาสิ่งใดค่อยยก สิ่งนั้นขึ้นมา” อันนี้มันเป็นตำรา “พิจารณาจนพอใจแล้วจึงกลับมาพิจารณาคูจิตใหม่”

โดยทฤษฎีมันเป็นแบบนี้แหละ ถูกต้อง ทฤษฎี เห็นไหม ทำความสงบของใจแล้ว ออกพิจารณา พอพิจารณาแล้วมันใช้กำลังมากแล้ว เราต้องกลับมาทำความสงบอีก.. ในกรรมฐานเราบอกว่า

“สมณะกับวิปีศสนานี้เหมือนมนุษย์ คนเรามีสองเท้า คนมีเท้าเดียวเดินไปไม่ได้ คนต้องมีสองเท้าซ้ายและขวา จะก้าวเดินไปพร้อมกันซ้ายและขวา”

สมณะกับวิปีศสนาจะต้องไปคู่กันตลอด เพราะตัวสมณะคือตัวกำลัง จะมาเสริมให้วิปีศสนานี้ เวลาออกไปแล้วมันเป็นปัญญาตามความเป็นจริง แล้วพอปัญญามันใช้แล้ว มันถดถอยแล้วมันก็จะป็นสัญญา มันก็จะป็นประสาโลก มันก็ต้องกลับมาที่สมณะ พอใช้สมณะแล้ว สมณะนั้นมีกำลังแล้ว ก็ใช้กำลังสู่ไปวิปีศสนา

มันก็เหมือนกับแรงงานประดม เครื่องยนต์นี้แรงงานประดม เข้าไปสู่เครื่องจักร สิ่งใดมันก็จะก้าวเดินไปพร้อมกัน โดยหลักมันเป็นธรรมอย่างนั้นแหละ แต่! แต่ธรรมอย่างนั้นแล้ว มันต้องทำความเป็นจริงถึงเป็นอย่างนั้น เพราะว่าถ้าทำอย่างนี้ปั๊บ นี่บอกว่า ถ้าคุณจิตจนจิตมันรู้เฉย รู้เฉย รู้เฉยก็ขอนไม้สิ รู้ไม่เฉย รู้ชัดเจน รู้ชัดเจนมาก รู้จนขนพองสยองเกล้า รู้จนอกสันขวัญแขวน รู้จนตื่นตัวตลอด

รู้เฉย.. รู้เฉยก็ขอนไม้ไง รู้เฉยอย่างไร? อุเบกขาก็ไม่เฉยนะ มันไม่ใช่อย่างนั้น มันมีคนพูดอย่างนี้หลายคน คนสอนนี่บอกว่ารู้เฉย รู้เฉย เราก็ฟังแล้วรู้เฉย รู้เฉยก็ก้อนหินไง มันไม่รู้เรื่องหรอก ฉะนั้น ถ้ารู้แล้วมันรู้ที่ชัดเจนมาก พอรู้ชัดเจนแล้ว เวลาออกไปก็ต้องรำพึง

การรำพึงนี้ละ มันเหมือนกับตอนนี้เรามีเงินคนละหลายๆ ล้านเลย แต่เราไม่รู้จะทำอะไรกันนะ เราปรึกษากันว่า เฮ้ย.. เราจะทำธุรกิจอะไรกันนะ ก็ปรึกษากันไม่ได้สักที ลงตัวกันไม่ได้นะ เราจะหุ้กันทำอะไรก็ทำไม่เป็น ทำไม่ได้เพราะตลาดเต็มไปหมดแล้ว

ถ้าเราทำสมาธินะ เรามีสมาธิแล้วมันก็เหมือนเรามีเงินกันนี้ละ นี่คนละล้าน คนละล้าน แล้วก็ใช้ไม่เป็น ใช้ไม่ได้ แล้วจะทำอะไรล่ะ? จะทำอะไรกันต่อไป แต่พอเรามีเงินล้านหนึ่งใช้ไหม เราจะทำธุรกิจสิ่งใด เราจะเอาเงินล้านนั้นเพื่อหาผลประโยชน์อะไร? พอเรามีสมาธิแล้วเราออกใช้ปัญญาอย่างไร?

บางคนมีสมาธิแล้วใช้ไม่เป็นนะ บางคนมีสมาธิแล้วหัดใช้ไม่ได้นะ แต่เวลาคนไม่มีสมาธิ.. อย่างเรานี่ เห็นใหม่ อย่างเรานี่เป็น ๑๘ มงกุฏ ไม่มีสตางค์เลยนะ แต่มีไอเดียในหัวเยอะมาก แשרลูกโซ่โง่ เอาเงินพวกเอ็งมาหมูน นี่ไม่มีสมาธิเลย ไม่มีเงินเลย แต่มีไอเดียนะมีไอเดีย กูจะหลอกเอาสตางค์ โอ้ย.. ลงทุนนะ นี่ลงทุน จะรดเข้าก็ได้ จะโรงสีก็ได้ มาเอาเงินๆ นี่หมูนไปใหญ่เลย

มันก็ไม่ใช่ เพราะ! เพราะเรามีแต่ไอเดีย เราไม่มีทุน เพราะถ้าเป็นไอเดีย เป็นความคิดของเรา ทุนคือตัวจิตนะ เพราะทำไปแล้วมันสูญเปล่า ผลมันลงที่ใคร แต่เวลาเรานี่นะเรามีภวาสวะ เรามีภพ ปฏิสนธิจิต เราเกิดจากปฏิสนธิวิญญาณ ไม่ใช่วิญญาณรับรู้ นะ วิญญาณรับรู้ที่วิญญาณในขั้น ๕ ปฏิสนธิวิญญาณเกิดในใจ ในน้ำคร่ำ ในครรภ์ โอปปาติกะ จิตกำเนิด!

จิตกำเนิดนี้ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตอยู่กลางหัวอกทุกๆ คน ถ้าไม่มีปฏิสนธิจิตไม่มีชีวิต ไม่มีชีวิต ไม่มีเรา ที่นี้พอมีเราขึ้นมา เราทำความสงบของเรา สงบเข้ามาสู่ชีวะ สงบเข้ามาสู่ภวาสวะ สู้ต้นข้าว อวิชาสงบตัวลงสมาธิถึงเกิดได้ ถ้าสมาธิเกิดได้ เห็นใหม่ พอเอาสมาธินี้เงินล้าน เอาสมาธินี้ออกวิปัสสนา ถ้าเอาสมาธิออกวิปัสสนา นี่มันมีต้นข้าว มันมีที่มา

ปัญญานี้ ปัญญาพร้อมสมาธิมันจะเข้ามาชำระกิเลสที่นี้ไง มันเข้ามาชำระกิเลสของบุคคลทุกๆ คนไง ถ้ามันเข้ามาชำระกิเลสของทุกคน อันนั้นมันคือการชำระกิเลสที่นี้ความจริงมันอยู่ตรงนี้ไง ฉะนั้น วิธีการทำตามสเด็จพระปออย่างนี้ ถูก

“ทำใจให้สงบ พอจิตสงบแล้วใช้ใหม่ จิตนิ่งแล้วก็วิปัสสนา วิปัสสนาเสร็จแล้วก็กลับมาทำความสงบใหม่” ถูก.. แต่! แต่เป็นกับไม่เป็นตรงนี้แหละ ถ้าไม่เป็นแล้วมันเป็นแบบนี้แหละ ไม่เป็นอย่างนี้มันทำได้ไง มันทำได้เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะว่าเวลาครูบาอาจารย์ของเราจะบอกว่า

“กิเลสนี้ร้ายนัก”

กิเลสนี้ร้ายนัก เป็นแก่นของกิเลส มันอยู่กับเรา แล้วมันหลอกเราทุกๆ ทางแม้แต่ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติมันก็เอาธรรมะของพระพุทธเจ้านี้แหละมาเสนอเราเอง เหมือนเรา

เสนอโครงการเลย เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ กิเลสมันเอาธรรมะของพระพุทธเจ้ามาเสนอเราเลย นี่ไงสงบแล้ววิปัสสนา วิปัสสนาแล้วมีอาการแบบนี้ มีอาการแบบนี้.. มันมีโครงการของธรรมะ เพราะกิเลสมันเอามาใช้ มาเสนอเราเลย แล้วเราก็ ครับ ครับ ครับ เชื้อหมดเลย

กิเลสนี้ร้ายนัก! เพราะว่าอะไรรู้ไหม? เพราะว่าเราไปทำวัตรกับหลวงปู่บุญมี หลวงปู่บุญมีนะท่านอยู่กาฬสินธุ์ เห็นว่าท่านเผาแล้วเป็นพระธาตุ เราไปกราบท่าน ไปทำวัตรกับท่าน หลวงปู่มหาบุญมี เพราะบุญมีนี่มีหลายองค์มาก หลวงปู่มหาบุญมีเวลาเราไปทำวัตรนะ.. จำแม่นเพราะมันซึ่งใจ ท่านสงสารพวกเราเป็นพระเด็กๆ คือว่าเป็นศาสนทายาทไง ท่านบอกว่า

“พิจารณาให้ดีๆ นะ ปฏิบัตินี้ปฏิบัติให้คិនะ อย่าปฏิบัติเหมือนอาจารย์บัวไขฯ”

ท่านพูดให้ฟัง นี่ท่านเล่าเป็นคติธรรมนะ นี่เป็นเรื่องจริงอยู่ที่ภาคอีสาน ท่านบอกว่าหลวงปู่บัวไขกับหลวงปู่มั่นท่านเป็นหมุ่คณะกัน เป็นเพื่อนกัน แล้วมีชื่อเสียงในภาคอีสานเหมือนกัน แล้วพอพิจารณาไป ท่านบอกว่าท่านพิจารณาอสุภะ ท่านบอกพิจารณาอสุภะที่โรมันอาเจียน มันอ้วกแตกอ้วกแตน ฉะนั้น พออ้วกแตกอ้วกแตน ในทางธรรมเขาบอกว่านี่มันเป็นโรคละ

สังเกตได้ถ้าเราไปดูอุบัติเหตุ เห็นไหม เราไปเห็นซากศพต่างๆ เราจะกินเนื้อไม่ได้หลายวันเลย มันขย้อน ทีนี้พอเขาพิจารณาอย่างนั้นบีบมันขย้อน มันอ้วกแตกอ้วกแตนเลยนะ เขาบอกว่านี่พิจารณาอสุภะ ทีนี้ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นบอกว่า “นี่มันออกเป็นเรื่องโลกแล้ว” ออกเรื่องโลกเพราะว่าการขย้อนต่างๆ มันเป็นผลของร่างกาย มันไม่เป็นผลของจิต ถ้าเป็นผลของจิตมันจะสะเทือนหัวใจ แล้วมันจะเกิดความสังเวช แต่ถ้ามันกระเทือนแต่กระเพาะอาหาร กระเทือนนี้เพราะมันสลดสังเวช

หลวงปู่มหาบุญมี ท่านบอกว่าเวลาท่านไปทำวัตรกับหลวงปู่บัวไข ท่านบอกว่าท่านไปนะ นี่ท่านบอกว่าพอพิจารณาไปแล้วมันเป็นอย่างนี้ มันออกไปเรื่องโลกหมดใจ เรื่องขย้อน เรื่องต่างๆ เวลาออกพิจารณาอสุภะนะ สุดท้ายสิ๊ก สุดท้ายหลวงปู่บัวไขสิ๊กไป นี่ท่านพูดเป็นคติกับพวกเราเองนะ บอกเวลาสิ๊กไปท่านพูดคำนี้ะ ท่านบอกว่า

“หลวงปู่บัวไซ่ลี้กนี่นะ แผ่นดินอีสานแทบล่ม เพราะคนศรัทธาเยอะมาก”

ท่านพูดคำนี้จริงๆ เราฟังแล้วมันสะเทือนใจมาก ท่านบอกว่าแผ่นดินอีสานนี้ เหมือนกับลุ่ม เหมือนกับสันไหวไปหมดเลยจากหลวงปู่บัวไซ่ ท่านบอกว่าหลวงปู่บัวไซ่ กับหลวงปู่มั่นท่านเป็นสหธรรมิกมาด้วยกัน มีชื่อเสียงระดับหลวงปู่มั่น หลวงปู่บัวไซ่ลี้ก แล้วท่านพูดด้วยเวลาลี้ก แล้วท่านยังพูดมากกว่านี้อีก นี่เวลามันเป็นไป

นี่เราจะบอกว่าในหมู่กรรมฐาน ในครูบาอาจารย์ของเราท่านมีประสบการณ์อย่างนี้มา ว่าใครภาวนาถูก ภาวนาผิด แล้วผลมันตอบมานี้มันเยอะมากไง มันหลายชั่วอายุคน แล้วนะ อย่างเรานี้รุ่นที่ ๓ รุ่นที่ ๓ นะ ชั่วอายุรุ่นที่ ๓ แล้ว แล้วที่มันผ่านมาละ? ฉะนั้นกรณีอย่างนี้ เวลาถ้ามันเป็นปี๊บ มันจะรู้เลยว่ามันมาอย่างนี้มันจะผิดอย่างไร? แล้วถ้าผิด แล้วมันจะต่อเนื่องไปอย่างไร? แล้วมันมีสิ่งใดจะไปขวางอยู่ข้างหน้า ที่จะไปเผชิญอยู่ข้างหน้า

ฉะนั้น โดยสเด็ปของมันนี่ไซ่ ทำความสงบของใจ พอใจสงบแล้ววิปัสสนา แต่! แต่จริงกับจริงนี่ฟังทีเดียวยุ่เลย ถ้าไม่จริงปี๊บมันเหมือนกับที่ว่ามันล่ะ กิเลสมันเสนอ โครงการมาเลย แล้วถ้าพูดประสาเรานะ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ ท่านจะเอาความจริงนี้ เห็นไหม เขาเรียกปัจจัยจัดตั้ง เอาความจริงเข้าพวกกัน แต่ถ้าเป็นเรื่องของกิเลส เป็นโครงการของกิเลสนะบอกว่า “พุทธพจน์ครับ พุทธพจน์ พุทธพจน์ห้ามเถียง ห้ามเถียง พระพุทธเจ้านะ เถียงหรือ? เถียงพระพุทธรเจ้าหรือ?”

“เออ.. ยอมแพ้พระพุทธรเจ้า ไม่เถียง ไม่เถียง”

แต่ถ้าเป็นความจริงแล้ว สาธุ.. พระพุทธรเจ้าก็สาธุ.. สาธุ.. โดยสเด็ปมันเป็นแบบนี้ แต่ในการทำงาน ในการลงไปในพื้นที่หน้างาน โอ้โฮ.. มันวิกฤติไปหมด! หน้างาน ปฏิบัติวิกฤติทั้งนั้น แต่เวลาฟังกิเลสมันเสนอมา โครงการนี้โอ้โฮ.. สุขยอดเลย แต่คนปฏิบัติจริงๆ

นี่จะบอกว่าในวงกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ของเราท่านผ่านวิกฤติมา เหมือนกับเรา เป็นพ่อแม่ เราผ่านวิกฤติมาขนาดไหน แล้วลูกเรา เราจะรักลูกเราไหม? เราอยากให้ลูกเราเจอวิกฤติอย่างนั้นไหม? แต่จริงๆ แล้วมันก็ต้องเจอ ถ้าไม่เจอมันไม่เข้มแข็ง มันก็ไม่รู้จริง

แต่ขณะที่มันจะเจออย่างไร พ่อแม่ก็ต้องพยายามอดทน พ่อแม่พยายาม.. แต่วิกฤตติต้องเจอ ถ้าไม่เจอมันก็ไม่ใช่ปัจจัยตั้ง ถ้าไม่เจอเราก็ไม่ใช่ฆาตกิเลสเรานะ

อย่างไรๆ เราก็ต้องเจอวิกฤตติอย่างนั้นแหละ เจอวิกฤตติอย่างนั้นแหละ แต่เรามีครูบาอาจารย์เป็นแบ็ค เรามีครูบาอาจารย์คอยระคอง เรามีครูบาอาจารย์คอยบอก แต่วิกฤตตินั้นต้องเจอ! ถ้ามีงไม่เจอมึงไม่ผ่านวิกฤตตินั้นมา ถ้ามีงจะเอาหมวกแดงนะ มึงจะเอาแรงเขอร์นะมึงต้องฝึก

แหม.. จะติดแรงเขอร์นะ แต่เขาให้ติดไปเฉยๆ ไม่ต้องฝึก ไม่มี ไม่มี! ใอันนั้นหลอกลวง ถ้ามีงจะติดแรงเขอร์มึงต้องเข้าฝึก แล้วมีงจะผ่านสิ่งนั้นออกมา มึงถึงจะติดเสื่อคาบดาบได้ ไม่ฝึกแต่จะติดเสื่อคาบดาบ ไม่มีหรอก ไม่มี

นี่พูดถึงการคูจิตเนาะ ฉะนั้น เราพูดนี้ เราพูดด้วยแบบว่ามันแยกแยะให้เห็นว่าผิดถูกอย่างไร แล้วถ้าสิ่งใดมันขัดข้องหมองใจ ทิ้งไว้ที่นี้เนาะ อะไรเป็นประโยชน์เราเอาธรรมะกันเนาะ เอวัง